

คดีแพ่ง · กรกฎาคม 2569

แชทใช้แทนสัญญาได้ไหม : ไลน์ เมสเซนเจอร์ และแชทอื่น กับหลักเกณฑ์สามประการที่ต้องครบ

ข้อความแชทไม่ว่าจะเป็นไลน์ เมสเซนเจอร์ อินสตาแกรม หรือช่องทางใด ใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาชี้ว่าการเป็นหนังสือและมีลายมือชื่อยังไม่พอ เนื้อความต้องแสดงว่าเป็นการกู้ยืมเงินด้วย

นายเบ็นหิ่ง

Co Founder and Managing Partner

ใบอนุญาตทนายความเลขที่ 3540/2561

สารบัญ

1	หัวใจสำคัญของเรื่องนี้	3
2	ประการแรก กฎหมายบังคับให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ	4
3	ทุกแพลตฟอร์มอยู่ใต้กฎเดียวกัน	4
4	แชทกลายเป็น “หนังสือ” ได้อย่างไร	5
5	แล้ว “ลายมือชื่อ” อยู่ตรงไหน	6
6	คดีที่ชนะครึ่งหนึ่ง แพ้ครึ่งหนึ่ง ในแชทเดียวกัน	6
7	จุดชี้ขาดอยู่ที่คำว่า “ยืม”	8
8	ศาลไม่รับข้ออ้างธรรมเนียนโดยปริยาย	8
9	อีกคดีหนึ่ง เงิน 7.8 ล้านบาทแชทช่วยไม่ได้	9
10	ดาบสองคม เมื่อเจ้าหนี้พิมพ์ปลดหนี้เอง	10
11	ข้ออ้างว่าไม่ได้เจตนาจริง ใช้แก้ตัวไม่ได้	11
12	การรับฟังแชทเป็นพยานหลักฐาน	12
13	บทเรียนเรื่องการระงับพยาน	12
14	แนวทางปฏิบัติ	13
•	คำถามที่พบบ่อย	15
•	สรุป	17
•	สิ่งที่ควรทำต่อไป	18
•	อ้างอิงท้ายเล่ม	19
•	จดหมายจากผู้เขียน	20

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ของบทความบนเว็บไซต์ <https://dap-resolution.com/insights/line-loan-evidence/>

ทุกคนรู้ไหมครับว่า เงินสองก้อนที่โอนให้คนเดียวกัน ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ห่องเดียวกัน ห่างกันเพียงเดือนเศษ ศาลฎีกาอาจตัดสินให้ก้อนหนึ่ง “ชนะ” และอีกก้อนหนึ่ง “ยกฟ้อง” ได้ และความแตกต่างทั้งหมดอยู่ที่ข้อความเพียงประโยคเดียวที่เจ้าหน้าที่พิมพ์ลงไปตอนโอนเงิน

ทุกวันนี้คนให้ยืมเงินกันผ่านแชทแทบทั้งหมด บางคนใช้ไลน์ บางคนใช้เมสเซนเจอร์ อินสตาแกรม วอตส์แอปป์ หรือแม้แต่ข้อความสั้นกับอีเมล โอนเสร็จก็จบ ไม่มีใครทำสัญญากู้เป็นกระดาษกันแล้ว หลายคนสบายใจว่ามีแชทเก็บไว้ก็คงพอ แต่ในทางปฏิบัติ คดีที่ผมเห็นแพ้กันเพราะเรื่องนี้มีจำนวนไม่น้อยเลย เพราะ “มีแชท” กับ “มีหลักฐานแห่งการกู้ยืม” ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน

ในบทความนี้ผมจะมาอธิบายให้ฟังแบบเข้าใจง่ายๆ ว่า กฎหมายให้แชทไลน์มีค่าเท่ากับหนังสือได้อย่างไร มีเงื่อนไขอะไรบ้าง และคำพิพากษาศาลฎีกาสามฉบับวางเส้นแบ่งไว้ตรงไหน พร้อมข้อควรระวังที่เอาไปใช้ได้ทันทีครับ

บทที่ 1

หัวใจสำคัญของเรื่องนี้

สิ่งที่ต้องเข้าใจให้ชัดตั้งแต่ต้นคือ กฎหมายไม่ได้ปฏิเสธแชท และไม่เคยปฏิเสธมาตั้งแต่ปี 2544 แล้ว ปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่ว่า “แชทใช้ได้หรือไม่ได้” แต่อยู่ที่ว่า “ในแชทนั้นมีข้อความอะไร”

เรื่องนี้ต้องมืองค์ประกอบครบทั้งสามประการ คือ ข้อความนั้นถือเป็นหนังสือหรือยัง มีสิ่งที่ถือเป็นลายมือชื่อผู้ยืมหรือไม่ และที่สำคัญที่สุด เนื้อความนั้นแสดงว่าเป็นการ “กู้ยืมเงิน” หรือเปล่า ขาดประการใดประการหนึ่งไป ต่อให้มีแชทยาวเป็นร้อยหน้าก็ฟ้องไม่ได้ครับ

บทที่ 2

ประการแรก กฎหมายบังคับให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

บทกฎหมายประกอบประเด็นนี้¹

ข้อสังเกตแรกคือ มาตรานี้ไม่ได้บังคับว่าการกู้ยืมต้อง “ทำเป็นหนังสือ” จึงจะสมบูรณ์ สัญญากู้ยืมเกิดขึ้นตั้งแต่ส่งมอบเงินแล้ว เพียงแต่ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืม เจ้าหนี้จะ “ฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่” เท่านั้น

ข้อสังเกตที่สองซึ่งสำคัญกว่าคือ กฎหมายต้องการลายมือชื่อของ “ผู้ยืม” ไม่ใช่ผู้ให้ยืม ดังนั้นข้อความที่เจ้าหนี้พิมพ์ไปฝ่ายเดียวโดยลูกหนี้ไม่ตอบอะไรเลย จึงมีปัญหาตั้งแต่ต้นทางครับ

บทที่ 3

ทุกแพลตฟอร์มอยู่ใต้กฎหมายเดียวกัน

บทกฎหมายประกอบประเด็นนี้²

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 บัญญัติว่า

การกู้ยืมเงินควาสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แกงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 บัญญัติว่า

ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรานี้สันแต่เป็นรากฐานของทั้งเรื่อง เพราะปิดประตูข้อต่อสู้ที่ว่า “นี่มันแค่แชท ไม่ใช่เอกสาร” ลงไปตั้งแต่แรก ศาลจะยกข้อความทิ้งเพียงเพราะมันอยู่ในโทรศัพท์ไม่ได้ครับ

และให้สังเกตว่ากฎหมายเขียนคำว่า “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ไว้กว้าง ไม่ได้ระบุชื่อแอปพลิเคชันใดเลย ดังนั้นไลน์ เมสเซนเจอร์ อินสตาแกรม วอตส์แอปป์ ข้อความสั้น หรืออีเมล จึงอยู่ใต้หลักเดียวกันทั้งหมด สิ่งที่แตกต่างกันมีเพียงความยากง่ายในการเก็บหลักฐานและการยืนยันว่าใครเป็นผู้ส่ง ไม่ใช่ตัวหลักกฎหมาย

จะเห็นชัดในคดีที่จะเล่าต่อไป เพราะคดีหนึ่งเป็นข้อความทางไลน์ อีกคดีหนึ่งเป็นข้อความทางเฟซบุ๊ก แต่ศาลใช้มาตราชุดเดียวกันวินิจฉัยทั้งสองคดีครับ

บทที่ 4

แชทกลายเป็น “หนังสือ” ได้อย่างไร

บทกฎหมายประกอบประเด็นนี้³

ให้สังเกตถ้อยคำว่า “เข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง” ให้ดีครับ เพราะคำว่า “ความหมาย” ในวรรคนี้เองที่กลายเป็นจุดแพ้นะในคดีจริง ไม่ใช่เรื่องรูปแบบไฟล์หรือวิธีเก็บอย่างที่หลายคนเข้าใจ

---

³ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด

บทที่ 5

แล้ว “ลายมือชื่อ” อยู่ตรงไหน

บทกฎหมายประกอบประเด็นนี้⁴

ในทางปฏิบัติ การส่งข้อความจากบัญชีของตนเองซึ่งปรากฏชื่อผู้ส่งอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นบัญชีไลน์ เพชบุ๊ก หรือช่องทางอื่น ศาลถือว่าเข้าเงื่อนไขได้ไม่ยาก ครับ และจะเห็นต่อไปว่าศาลไปไกลถึงขนาดที่ว่า แม้แต่การส่ง “สติ๊กเกอร์” ก็ยังถือเป็นการลงลายมือชื่อได้

บทที่ 6

คดีที่ชนะครั้งหนึ่ง แพ้ครั้งหนึ่ง ในเขตเดียวกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3622/2568⁵ เป็นคดีที่ผมอยากให้อ่านละเอียดที่สุด เพราะข้อเท็จจริงเปรียบเทียบกันได้ชัดในคดีเดียว

ก่อนแรก วันที่ 28 มกราคม 2565 โจทก์และจำเลยสนทนากันทางไลน์ จากนั้น โจทก์โอนเงิน 200,000 บาท พร้อมส่งบันทึกการโอนและพิมพ์ข้อความว่า

4. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

- (1) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ
- (2) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
  - (ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ
  - (ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อตาม (1) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับพยานหลักฐานอื่น

5. คำพิพากษาศาลฎีกาเลขที่ 3622/2568

โจทก์:
แพ้ให้เรียบร้อยแล้ว

จำเลย:
ขอบคุณครับเอือยครับ

ศาลฎีกาถือว่าข้อความชุดนี้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงิน 200,000 บาท เป็นหนังสือลงลายมือชื่อจำเลยผู้ยืมเป็นสำคัญ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง และมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ส่วนนี้จำเลยจึงต้องชำระหนี้

ก่อนที่สอง วันที่ 15 มีนาคม 2565 ห่างกันเดือนเศษ ในห้องแชตเดียวกัน โจทก์และจำเลยโทรคุยกันสองครั้ง เวลา 15.20 นาฬิกา และ 16.35 นาฬิกา แล้วโจทก์โอนเงิน 100,000 บาท เวลา 17 นาฬิกา ต่อมาเวลา 17.07 นาฬิกา จำเลยส่งสติ๊กเกอร์กลับมา

จำเลย:
(สติ๊กเกอร์) ขอบคุณครับ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้การสนทนาดังกล่าวเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ พ.ร.บ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพัน และแม้มาตรา 9 จะถือว่าการที่จำเลยส่งสติ๊กเกอร์คำว่าขอบคุณ เป็นการลงลายมือชื่อของจำเลยแล้วก็ตาม แต่ตาม พ.ร.บ.ธุรกรรมทาง

อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 8 ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ที่สนทนากันจะต้องสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้ “โดยมีความหมายว่ากู้ยืมเงิน” จึงจะถือเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคหนึ่ง

เมื่อเนื้อหาที่สนทนากันไม่มีข้อความใดแสดงว่าการโอนเงิน 100,000 บาท เป็นการให้กู้ยืม ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นย่อมไม่มีผลบังคับให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้ได้ ศาลจึงยกฟ้องในส่วนนี้ครับ

บทที่ 7

จุดชี้ขาดอยู่ที่คำว่า “ยืม”

สังเกตให้ดูว่าทั้งสองก้อนอยู่ในห้องแชทเดียวกัน คู่กรณีคู่เดียวกัน วิธีโอนเหมือนกัน และจำเลยก็ตอบกลับทั้งสองครั้ง สิ่งที่แตกต่างกันมีอย่างเดียวนั่นคือ ครั้งแรกโจทก์พิมพ์คำว่า “พี่ให้ยืมแล้ว” ส่วนครั้งหลังโจทก์โอนเงินไปเฉย ๆ

ประโยคสั้น ๆ ห้าคำนั้นมีมูลค่าหนึ่งแสนบาทพอดีครับ

นี่คือเหตุผลที่ผมมักบอกลูกค้าความเสมอว่า ตอนโอนเงินให้ใครยืม อย่าโอนเฉย ๆ ให้พิมพ์คำว่า “ให้ยืม” ลงไปในแชทด้วยเสมอ และรอจนกว่าอีกฝ่ายจะตอบกลับมาในลักษณะที่รับรู้ว่าเป็นการยืม

บทที่ 8

ศาลไม่รับข้ออ้างธรรมเนียมโดยปริยาย

ในคดีเดียวกันนี้ โจทก์ยังฎีกาต่อสู้ว่า ในเมื่อจำเลยเคยกู้ยืมเงิน 200,000 บาท อันมีหลักฐานอยู่ในแอปพลิเคชันไลน์เดียวกันมาก่อนแล้ว แม้การโอนครั้งหลังจะไม่มีข้อความว่ากู้ยืม ก็ควรถือโดยปริยายว่าเป็นการกู้ยืมเช่นเดียวกัน

ศาลฎีกาไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่า การโอนเงิน 100,000 บาท มีระยะเวลาห่างจากการกู้ยืมครั้งแรกถึงเดือนเศษ ในช่วงเวลานั้นการสนทนาระหว่างคู่ความย่อมมีเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย แต่กลับไม่ปรากฏข้อความเชื่อมโยงไปถึงการกู้ยืมครั้งแรกเลย จึงไม่อาจถือโดยปริยายว่าหลักฐานการกู้ยืมครั้งแรกเป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานการกู้ยืมครั้งหลังได้

ข้อนี้สำคัญมากในทางปฏิบัติครับ เพราะหมายความว่า การกู้ยืมแต่ละครั้งต้องมีหลักฐานของตัวเอง จะยืมความน่าเชื่อถือจากครั้งก่อน ๆ มาใช้ไม่ได้

บทที่ 9

อีกคดีหนึ่ง เงิน 7.8 ล้านที่แชกช่วยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1112/2566⁶ เป็นอีกคดีที่ยืนยันหลักเดียวกัน แต่ด้วยเงินจำนวนมากว่ามาก

คดีนี้โจทก์สั่งจ่ายเช็ค 7,800,000 บาท เข้าบัญชีของจำเลยที่ 2 แล้วอ้างว่าเป็นการให้กู้ยืม โดยมีข้อความสนทนาทางไลน์ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 มาแสดง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้ข้อความสนทนาผ่านระบบแอปพลิเคชันไลน์จะถือเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อจำเลยที่ 1 ก็ตาม แต่เมื่อพิเคราะห์เนื้อหาแล้วพบว่า โจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้างข้างเดียวว่าจำเลยกู้ยืมเงินไป ส่วนจำเลยที่ 1 ตอบกลับเพียงว่าจะติดตามเงินจำนวนดังกล่าวให้ มิได้ยอมรับโดยชัดแจ้งว่ามีการกู้ยืมกัน ทั้งยังส่งข้อความในลักษณะว่าเงินก้อนนั้นเป็นเรื่องการวางรถยนต์ที่ร่วมลงทุนกัน

6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1112/2566

ศาลยังชี้ด้วยว่า การกู้ยืมเงินจำนวนมากเช่นนี้ แต่ทางนำสืบกลับไม่ปรากฏว่ามี การเรียกดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ตอบแทนกัน อันเป็นการผิดปกติวิสัยสุดท้ายจึงฟังไม่ได้ว่าเป็นเงินกู้ยืม และไม่อาจถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคหนึ่งได้

บทเรียนจากคดีนี้คือ การที่เจ้าหนี้ทวงถามซ้ำ ๆ ในแชทแล้วลูกหนี้ตอบว่า “เดียวจัดการให้” นั้น ยังไม่ใช่ว่าการยอมรับว่าเป็นหนี้เงินกู้ครับ

บทที่ 10

ดาบสองคม เมื่อเจ้าหนี้พิมพ์ปลดหนี้เอง

เรื่องนี้ไม่ได้เป็นคุณกับเจ้าหนี้เสมอไป คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6757/2560⁷ แสดงให้เห็นอีกด้านหนึ่งอย่างชัดเจน

คดีนั้นจำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ 595,500 บาท ถูกต้องเป็นกระดาดเรียบร้อย ตกลงดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน ต่อมาโจทก์ส่งข้อความทางเฟซบุ๊กถึงจำเลยว่า เงินทั้งหมด 670,000 บาท ไม่ต้องส่งคืน ยกให้หมด ไม่ต้องส่งดอกเบี้ยอะไรมาให้ จะได้ไม่ต้องมีภาระหนี้สินติดตัว

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การส่งข้อความดังกล่าวเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 ถึงมาตรา 9 มาใช้บังคับ และแม้ข้อความนั้นจะไม่มี การลงลายมือชื่อโจทก์ แต่การส่งข้อความทางเฟซบุ๊กย่อมปรากฏชื่อผู้ส่ง ทั้งโจทก์ก็ยอมรับว่า

⁷. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6757/2560

ส่งจริง จึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 340 หนี้ตามสัญญากู้ยืมย่อมระงับ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

เจ้าหนี้รายนี้มีสัญญากู้เป็นกระดาษครบถ้วนสมบูรณ์ แต่แพ้คดีเพราะข้อความที่ตัวเองพิมพ์ลงไปครับ

บทที่ 11

ข้ออ้างว่าไม่ได้เจตนาจริง ใช้แก้ตัวไม่ได้

จุดที่ผมอยากให้สังเกตเป็นพิเศษในคดีที่ 6757/2560 คือข้อต่อสู้ของโจทก์ในชั้นฎีกา โจทก์อ้างว่าตนไม่มีเจตนาจะปลดหนี้ให้จำเลยจริง แต่ที่พิมพ์ไปนั้นทำเพราะความเครียดและต้องการประชดประชันจำเลยเท่านั้น

ศาลฎีกาไม่รับข้ออ้างนี้ โดยวางหลักว่าโจทก์ไม่อาจยกเหตุดังกล่าวขึ้นอ้างเพื่อให้เจตนาที่แสดงออกไปนั้นตกเป็นโมฆะได้ เพราะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้รู้ถึงเจตนาที่ซ่อนอยู่ภายในของโจทก์

หลักนี้ใช้ได้ทั้งสองทางครับ ข้อความที่พิมพ์ลงในเชทมีผลตามที่มันเขียนไว้ ไม่ใช่ตามที่คุณพิมพ์คิดอยู่ในใจ ดังนั้นการพิมพ์ประชดประชัน พิมพ์ตอนอารมณ์เสีย หรือพิมพ์เพื่อรักษาน้ำใจ จึงเป็นเรื่องที่ต้องระวังไม่ต่างจากการเซ็นเอกสาร

บทที่ 12

การรับฟังแชทเป็นพยานหลักฐาน

บทกฎหมายประกอบประเด็นนี้⁸

พรรคท้ายที่ขอให้ใช้บังคับกับ “สิ่งพิมพ์ออก” ด้วยนั้นมีความสำคัญในทางปฏิบัติมาก เพราะสิ่งที่เรานำส่งศาลจริง ๆ คือภาพถ่ายหน้าจอที่พิมพ์ออกมา ไม่ใช่ตัวโทรศัพท์

แต่ให้สังเกตวรรคสองด้วยว่า กฎหมายห้ามปฏิเสธการรับฟัง ไม่ได้แปลว่าศาลต้องเชื่อ การชั่งน้ำหนักยังต้องดูความครบถ้วนและการไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความอยู่ดี ดังนั้นการตัดภาพมาเฉพาะบางข้อความจึงเป็นจุดที่ถูกโจมตีได้ง่ายที่สุดครับ

บทที่ 13

บทเรียนเรื่องการระบุพยาน

ยังมีอีกจุดหนึ่งในคดีที่ 3622/2568 ที่ผมอยากให้สังเกต เพราะเป็นความผิดพลาดในทางวิธีพิจารณาล้วน ๆ

8. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11 บัญญัติว่า

ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มี การเปลี่ยนแปลงของข้อความ ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง ให้น้ำหนักในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ในชั้นอุทธรณ์ โจทก์ขออนุญาตระบุพยานเพิ่มเติมโดยอ้างส่งบันทึกหน้าจอไลน์ที่มีข้อความสนทนาต่อเนื่องจากเดิม ซึ่งน่าจะช่วยแก้ปัญหารื่องความหมายได้ แต่ศาลฎีกาเห็นว่าพยานหลักฐานนี้อยู่ในความครอบครองของโจทก์มาตั้งแต่ชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นแล้ว โจทก์จึงต้องดำเนินการก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 88 วรรคท้าย ประกอบมาตรา 195 จึงไม่รับ

พูดง่าย ๆ คือหลักฐานที่จะช่วยให้ชนะอยู่ในมือโจทก์มาตลอด แต่ส่งไม่ทันเวลาครับ

บทที่ 14

แนวทางปฏิบัติ

สำหรับผู้ที่กำลังจะให้ยืมเงิน สิ่งที่เราควรทำมีเพียงอย่างเดียวคือ ตอนโอนเงินให้พิมพ์ข้อความที่มีคำว่า “ให้ยืม” หรือ “กู้” ลงไปในแชทให้ชัดเจน ระบุจำนวนเงินและกำหนดคืนถ้ามี แล้วรอให้อีกฝ่ายตอบกลับมาในลักษณะที่รับรู้ ไม่ใช่แค่ส่งสติ๊กเกอร์ขอบคุณ

ให้เก็บบทสนทนาทั้งห้องไว้ ไม่ใช่เฉพาะช่วงที่เป็นประโยชน์กับเรา เพราะอีกฝ่ายย่อมมีบทสนทนาชุดเดียวกันอยู่ในมือและจะหยิบส่วนที่เลื้อมาแสดงอยู่ดี ตามแนวคิดที่ 1112/2566 ศาลจะอ่านข้อความทั้งชุดประกอบกันเพื่อดูว่าเงินก้อนนั้นเป็นเรื่องอะไรกันแน่ การเก็บไว้ครบจึงปลอดภัยกว่าการเลือกเก็บ

อีกเรื่องที่เราควรระวังคือข้อความของตัวเอง ถ้าเคยพิมพ์อะไรที่อาจถูกอ่านว่า ยกหนี้ให้ ผ่อนผัน หรือยอมรับว่าเป็นหนี้ ให้ถือว่าข้อความนั้นมีผลทางกฎหมายทันทีโดยไม่ต้องทำเป็นกระดาษ ดังที่เห็นในคดีที่ 6757/2560 ครับ ก่อนพิมพ์

ตอบอะไรตอนกำลังโมโหหรือกำลังใจอ่อน จึงควรหยุดคิดสักครู่

คำถามที่พบบ่อย

ถาม โอนเงินให้ยืมโดยไม่มีข้อความในเช็คเลย ฟ้องได้ไหม

ตอบ ลำพังหลักฐานการโอนเงินไม่ใช่หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3622/2568 การโอนเงินโดยไม่มีข้อความแสดงความหมายว่ากู้ยืมจึงมีปัญหาในการบังคับคดี แต่ยังมีช่องทางอื่นที่ต้องพิจารณาเป็นรายกรณี ควรปรึกษานายความพร้อมนำเซตทั้งหมดไปดู

ถาม สติ๊กเกอร์ถือเป็นการลงลายมือชื่อได้จริงหรือ

ตอบ ในคดีที่ 3622/2568 ศาลฎีกาถือว่าการที่จำเลยส่งสติ๊กเกอร์ที่มีคำว่าขอบคุณครบเป็นการลงลายมือชื่อตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 9 แล้ว แต่คดีนั้นโจทก์ก็ยังแพ้ในส่วนนั้น เพราะเนื้อความไม่แสดงว่าเป็นการกู้ยืม การมีลายมือชื่อจึงไม่ได้แปลว่าจะฟ้องได้

ถาม ส่งข้อความยกหนี้ให้ไปแล้ว ถอนคืนได้ไหม

ตอบ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6757/2560 ข้อความปลดหนี้ที่ส่งทางเฟซบุ๊ก ถือเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 340 นั้นระงับแล้ว และศาลไม่รับข้ออ้างว่า พิมพ์ไปเพราะความเครียดหรือประชดประชัน เพราะไม่ปรากฏว่าลูกหนี้รู้ถึงเจตนาที่ซ่อนอยู่

ถาม ต้องส่งโทรศัพท์ให้ศาลดูหรือส่งภาพหน้าจอก็พอ

ตอบ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11 วรรคท้าย ให้ใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ภาพหน้าจอที่พิมพ์ออกมาจึงรับฟังได้ แต่วรรคสองยังให้ศาลชั่งน้ำหนักเรื่องความครบถ้วนและการไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การส่งเฉพาะบางข้อความจึงเสี่ยงถูกโต้แย้ง

สรุป

ข้อความในแอปพลิเคชันไลน์ใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมได้จริง โดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 ที่ห้ามปฏิเสธผลผูกพันเพียงเพราะอยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 8 ที่ให้ถือว่าเป็นหนังสือ พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 9 ที่ให้ถือว่ามีลายมือชื่อ และมาตรา 11 ที่ห้ามปฏิเสธการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3622/2568 และที่ 1112/2566 ชี้ให้เห็นตรงกันว่า การเป็นหนังสือและการมีลายมือชื่อยังไม่พอ เนื้อความในแชทต้องแสดงความหมายว่าเป็นการกู้ยืมเงินด้วย ในขณะที่คดีที่ 6757/2560 ถือว่าข้อความในแชทของเจ้าหนี้เองก็ผูกมัดเจ้าหนี้ได้เช่นกัน และจะอ้างภายหลังว่าไม่ได้เจตนาจริงก็ไม่ได้

คนที่เข้าใจเรื่องนี้จะเปลี่ยนวิธีทำงานเพียงเล็กน้อย คือพิมพ์ให้ชัดเจน โอนเก็บแชททั้งห้องไม่ใช่เฉพาะท่อนที่เป็นคุณ และคิดก่อนพิมพ์ทุกครั้งที่อารมณ์พาไป เพราะสุดท้ายแล้ว คดีแบบนี้ไม่ได้แพ้ชนะกันที่ว่า “มีแชทหรือไม่มีแชท” แต่แพ้ชนะกันที่ว่า “ในแชทนั้นเขียนว่าอะไร”

สิ่งที่ควรทำต่อไป

- 1 ทางที่ดีที่สุดคือให้ผู้ยืมเป็นคนพิมพ์เข้ามาก่อนที่จะขอยืมเท่าไร เอาไปทำอะไร และจะคืนเมื่อไหร่ เพราะกฎหมายต้องการลายมือชื่อของผู้ยืมเป็นสำคัญ ข้อความที่ออกจากผู้ยืมเองจึงหนักแน่นกว่าการที่เราพิมพ์ไปแล้วรอให้เขาตอบรับ
- 2 ตอนโอนเงินให้ยืม พิมพ์ข้อความระบุว่าเป็นการให้ยืม พร้อมจำนวนเงิน และกำหนดคืน ลงในเช็คเสมอ
- 3 รอให้ผู้ยืมตอบกลับในลักษณะที่รับรู้ว่าเป็นการยืม ไม่ใช่เพียงสติกเกอร์หรือคำขอบคุณ
- 4 เก็บเช็คทั้งห้องและบันทึกการโอนไว้ให้ครบถ้วน อย่าตัดเฉพาะข้อความที่เป็นประโยชน์
- 5 ถ้าเรื่องเข้าสู่ชั้นศาล ให้ระบุพยานเอกสารทั้งหมดก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา อย่ารอไปยื่นชั้นอุทธรณ์

อ้างอิงท้ายเล่ม

รายการกฎหมายและคำพิพากษาที่อ้างในเล่มนี้ พร้อมบทและเลขเชิงอรรถ

กฎหมายที่อ้างถึง

1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653	บทที่ 2 · เชิงอรรถ 1
2	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7	บทที่ 3 · เชิงอรรถ 2
3	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง	บทที่ 4 · เชิงอรรถ 3
4	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง	บทที่ 5 · เชิงอรรถ 4
5	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11	บทที่ 12 · เชิงอรรถ 8

คำพิพากษาศาลฎีกาที่อ้างถึง

1	คำพิพากษาศาลฎีกาเลขที่ 3622/2568	บทที่ 6 · เชิงอรรถ 5
2	คำพิพากษาศาลฎีกาเลขที่ 1112/2566	บทที่ 9 · เชิงอรรถ 6
3	คำพิพากษาศาลฎีกาเลขที่ 6757/2560	บทที่ 10 · เชิงอรรถ 7

ฉบับเว็บไซต์: <https://dap-resolution.com/insights/line-loan-evidence/> · เผยแพร่ กรกฎาคม 2569

คำพิพากษาศาลฎีกาสืบค้นฉบับเต็มได้จากระบบสืบค้นคำพิพากษาของศาลฎีกา
(deka.supremecourt.or.th)

จากผู้เขียน

หากคุณกำลังประสบปัญหาเรื่องนี้

ถ้าคุณกำลังเจอเรื่องแบบนี้อยู่ หรือไม่แน่ใจว่าหลักฐานที่มีในมือเพียงพอหรือไม่ สอบถามเข้ามาได้ครับ เราจะช่วยดูว่าเอกสารและข้อความที่คุณเก็บไว้บอกอะไรได้บ้างในทางกฎหมาย และมีทางเลือกอะไรอยู่ข้างหน้า

หลักฐานที่ควรเตรียมไว้ก่อนปรึกษา

- ☐ บทสนทนาทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เฉพาะช่วงที่พูดถึงเงิน ถ้าแอปนั้นบันทึกออกเป็นไฟล์ได้ให้บันทึกไว้ด้วย
- ☐ หลักฐานการโอนเงินที่เห็นวันที่ เวลา จำนวนเงิน และบัญชีปลายทางชัดเจน เช่น สลิปโอนหรือรายการเดินบัญชี
- ☐ ชื่อและข้อมูลของผู้รับเงินเท่าที่ทราบ รวมถึงชื่อบัญชีธนาคารที่เงินเข้า ซึ่งอาจไม่ใช่คนเดียวกับคนที่คุยด้วย
- ☐ ข้อความทวงถามที่เคยส่งไปและคำตอบที่ได้รับ เพราะถ้อยคำที่อีกฝ่ายตอบมีน้ำหนักมากในการชี้ว่าเป็นหนี้อะไร

- ☐ เอกสารกระดาษที่เกี่ยวข้องถ้ามี เช่น สัญญาจ้าง หนังสือรับสภาพหนี้ เช็ค หรือหลักประกัน
- ☐ ลำดับวันเวลาคร่าว ๆ ว่าโอนเมื่อไหร่ ตกลงจะคืนเมื่อไหร่ และทางครึ่งล่าสุดเมื่อไหร่ เพราะมีผลต่อการนับอายุความ

1

เล่าเรื่องและแจ้งกำหนดเวลา

2

ประเมินขอบเขตและค่าใช้จ่าย

3

ดำเนินงานและรายงานผล

ปรึกษาเบื้องต้นไม่มีข้อผูกมัด และทุกเรื่องที่ปรึกษาเป็นความลับตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โทร 065-145-5546 หรือติดต่อผ่านช่องทางใดก็ได้ที่สะดวก

ทนายเป็นหนึ่งใน

Co Founder and Managing Partner, DAP Solicitors & Resolution

บทความนี้เป็นความรู้ทั่วไป มิใช่คำปรึกษาทางกฎหมายเฉพาะกรณี ข้อเท็จจริงที่ต่างกันเพียงเล็กน้อยอาจเปลี่ยนผลทางกฎหมายทั้งหมด และตัวบทความมีการแก้ไข โปรดปรึกษานายความก่อนดำเนินการใด ๆ

DAP Solicitors & Resolution Co., Ltd.

580/44 ซอยลาดพร้าว 87 เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทร 065-145-5546 · LINE @046pihak · info@dapresolution.com

จันทร์-ศุกร์ 09:00-18:00 น.

dap-resolution.com